

A Győri Ítéltábla ... pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek dr.Bede Péter ügyvéd által képviselt I.r. a ... II.r. és III.r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Veszprémi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Veszprémben 2017.május 31.napján 4.P.21.068/2016/33/I.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 34.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I.r. alperesnek 23.000 (huszonháromezer) forint másodfokú perköltséget, melynek megfizetésére az elsőfokú perköltséggel együtt az alábbi részletfizetést engedélyezi:

A felperes az I.r. alperesnek járó 66.000 (hatvanhatezer) forint első- és másodfokú perköltséget 6 havi egyenlő részletben jogosult és köteles megfizetni.

Az első részlet 2018.március 15.napján, az azt követő részletek az azt követő hónapok 15.napjain esedékesek azzal, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztásával az egész tartozás esedékessé válik.

A pártfogó ügyvédi díj viselésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, és megállapítja, hogy mindkét fokú eljárásban a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

A per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasítja.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint az I.r. alperes, mint hitelező a 2008. augusztus 13-án kelt kölcsönszerződés szerint 2.000.000,- Ft kölcsönt folyósított a III.r. alperesnek, mint adósnak. A szerződésben a felek rögzítették, hogy a kölcsön, annak ügyleti kamata, kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat, illetve egyéb költségek a folyósítást követően devizában (CHF) kerülnek nyilvántartásra és elszámolásra.

A kölcsön összegének devizában való megállapítása és nyilvántartása a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik.

A kölcsön ügyleti kamata a szerződés aláírásakor évi 5,99%. Az induló teljes hiteldíj mutató (THM) évi 8,95%.

A szerződés II.5. pontjában rögzítették, hogy a hitelező jogosult bizonyos feltételekkel a kölcsön ügyleti kamatát, egyéb költségét, és az erre vonatkozó szerződési feltételt egyoldalúan módosítani.

A szerződés III. pontjában az adós kötelezettséget vállalt arra, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön - az esetleges árfolyamváltozások figyelembe vételével megállapított - forint ellenértékének

megfelelő összeget, továbbá annak járulékait (ügyleti kamat, kezelési költség, valamint a késedelmi kamat) az esedékességgkor megfizeti. A törlesztés kezdete a folyósítást követő hónap 4. napja.

A szerződés V.4. pontja - egyebek mellet - az alábbiakat tartalmazza:

Az adósok és a zálogkötelezettek a jelen szerződés aláírásával tudomásul veszik, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Az adósok és zálogkötelezettek kijelentik, hogy tudomásuk van arról, hogy a jelen szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a hitelező által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul veszik, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Az adósok kijelentik, hogy az árfolyam kockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették, és fizetőképességüknek megfelelően mérlegeltek.

Az adósok és zálogkötelezettek kijelentik, hogy jelen szerződés aláírását megelőzően a hitelező általános üzletszabályzatát és a jelzálogtípusú hitelekéről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették és magukra nézve kötelezőnek elfogadták.

A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a hitelezőnek és a zálogjogosultnak az e kölcsönszerződés, valamint a jelzálog fennállása alatt hatályos mindenkor általános üzletszabályzatát és a jelzálog típusú hitelről szóló üzletszabályzatát, valamint az ingatlan fedezet mellett nyújtott jelzálog típusú hitelek kamatáról, díj- és költségfeltételeiről szóló hirdetményében foglaltakat kifejezetten a kölcsön jogviszony és a jelzálog jogviszony részévé teszik.

A kölcsönszerződés biztosítására az I.r. alperes, mint zálogjogosult és a felperes, mint zálogkötelezett jelzálogszerződést kötöttek a felperes tulajdonát képező ... helyrajzi számú ingatlanra.

A szerződéseket a felek teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták.

2008. augusztus 5-én - a szerződéskötéseket megelőzően - a felperes és a III.r. alperes devizában nyilvántartott lakás- és jelzálogtípusú hitelekhez kapcsolódó kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, amely - többek közt - az alábbiakat tartalmazta:

Alulírottak jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul vesszük, hogy az I.rendű alperes neve, illetve az ... Jelzálogbank Zrt. az általunk forintban igényelt, de devizában nyilvántartott lakás- és jelzálogtípusú kölcsön összegét forintban folyósítja. A folyósított összeg a folyósítás napján érvényes, az I.rendű alperes neve által alkalmazott deviza vételi árfolyamon kerül kiszámításra.

Tudomással bírunk arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról-napra változik (euró esetében meghatározott $\pm 15\%$ -os sávban, svájci frank és japán jen esetében pedig bármilyen irányban és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

Kijelentjük, hogy a fentiekre figyelemmel a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását úgy kérjük, hogy az árfolyam változásokból eredő kockázat jellegét megértettük, a felmerülő kockázatot viseljük.

A fizetési kötelezettség elmulasztása miatt az I.r. alperes a kölcsönszerződést 2010. december 1. napján kelt, III.r. alpereshez címzett levelében azonnali hatállyal felmondta.

Az I.r. alperes a III.r. alperessel szembeni követelését 2011. március 4-én a II.r. alperesre engedményezte.

Az I.r. alperes 2015. március 30-án kelt levelében megküldte a III.r. alperesnek a 2014. évi XL. tv. szerinti elszámolást, egyben tájékoztatta, hogy a kölcsönszerződés alapján tisztességtelenül felszámított 508,75 svájci frankot a követeléskezelő az általa nyilvántartott tartozásba beszámítja. A felperes és a III.r. alperes kérték az elszámolás felülvizsgálatát, azonban a Pénzügyi Békéltető Testület hiánypótlási felhívásának nem tettek eleget, ezért az az eljárást megszüntette.

A felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen az I. és a III.r. alperes közötti kölcsön-, a felperes és az I.r. alperes közötti jelzálogszerződés létre nem jöttének megállapítását; másodlagosan a szerződések érvénytelenségének megállapítását és a kölcsönszerződésnek a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy a III.r. alperes 690.450,- Ft-ot köteles kölcsöntartozás címén megfizetni a II.r. alperesnek 2018. szeptember 30-ig havi 30.019,- Ft-os részletekben. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket a fentiek türéseire és marasztalja perköltségben az I., II.r. alpereseket.

Az I.r. alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

A törvényszék a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 43.000,- Ft perköltséget. Megállapította, hogy az eljárási illetéket az állam, a pártfogó ügyvéd díját teljes egészében a felperes viseli.

Indokolásában kiemelte, hogy a perbeli kölcsönszerződés a Ptk. 685.§ e.) pontja szerint fogyasztói szerződésnek minősül, amelynek vonatkozásában alkalmazandóak a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1) és a 2014. évi XL. tv. (DH2) rendelkezései.

Az alperes per megszüntetési kérelmének nem adott helyt, mert a felperes eleget tett a DH2 törvény 37.§ (1) bekezdésben foglaltaknak.

A bíróság elsődlegesen a kölcsönszerződés létrejöttét vizsgálta. Kifejtette, hogy a Ptk. 205.§ (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A I.r. alperes nem vitatta, hogy kölcsönfelvétel szándékával fordult az I.r. alpereshez. A hitelközvetítő tanúként előadta, hogy a III.r. alperes és a felperes azzal keresték fel, hogy szükségük lenne 2.000.000,- Ft kölcsönre, amelynek fedezeteként egy balatonalmádi ingatlant ajánlottak fel.

A III.r. alperes szerződési ajánlatát az I.r. alperes elfogadta, a szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták és annak aláírásával a felek elismerték, hogy az a kölcsönös és egybehangzó szerződési akaratukat tartalmazza.

A Ptk. 523.§ (1) bekezdése alapján határozható meg, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez a Ptk. 205.§ (2) bekezdése szerint a feleknek mely lényeges kérdésekben kell megállapodniuk.

A kölcsönszerződésben az I.r. alperes 2.000.000,- Ft kölcsön folyósítását vállalta a szerződésben foglalt feltételek mellett, míg a III.r. alperes a szerződés III. pontjában foglaltaknak megfelelően kötelezettséget vállalt a kölcsön visszafizetésére.

A szerződés létrejötte szempontjából irreleváns, hogy a felek a kölcsön összegét svájci frankban nem határozták meg, mert a szerződéses konstrukció szerint devizában nyilvántartott, forintban folyósított hitelről volt szó, és a III.r. alperes forintban kívánt kölcsönt igénybe venni.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a csatolt „Általános üzletszabályzat” és „Üzletszabályzat a jelzálog típusú hitelről” megnevezésű iratok a Ptk. 205/A.§ (1) bekezdése értelmében általános szerződési feltételnek minősülnek és a Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése szerint a szerződés részévé váltak.

Nem fogadta el a felperes azon hivatkozását, hogy befektetési szerződésről van szó.

A deviza alapú kölcsön nyújtása során a pénzügyi intézmény pénzt biztosít az adós számára nevesített, vagy nem nevesített célra. Ezzel szemben befektetési szolgáltatási tevékenység esetén a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközökre vonatkozó különböző műveleteket. Az I.r. alperes a III. r. alperes pénzével ilyen tevékenységet nem végzett.

Alapvetően ítélte a felperesnek a szerződés semmisségére való hivatkozását a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b.) pontja szerint is.

A kölcsönszerződés II.5. pontja pontosan meghatározza a teljes hiteldíj mutató kölcsönszerződés aláíráskori értékét évi 8,95%-ban.

A szerződés részét képező, „Üzletszabályzat a jelzálog típusú hitelről” okirat IV. pontja tartalmazza a THM kiszámításának módját, továbbá, hogy a devizában nyilvántartott jelzálog típusú hitelek esetében a THM értéke nem tükrözi a hitel árfolyamkockázatát, illetve a hitel kamatkockázatát. A devizában nyilvántartott jelzálog típusú hitelek esetében az induló THM meghatározása a forint fizetések alapján történik, a fizetések más deviza nemre átszámításánál figyelembe vett, az I.rendű alperes neve által alkalmazott deviza vételi és eladási árfolyam érvényességének napja a szerződéskötést megelőző legfeljebb 10. munkanap.

A törvényszék rámutatott, hogy a felperes a szerződés érvénytelensége körében az árfolyamrés feltüntetésének hiányára nem hivatkozhat (Kúria 1/2016. PJÉ határozata).

A kölcsönszerződés érvénytelensége a Hpt. 213.§ (1). bekezdés c.) pontja alapján sem állapítható meg. A kifejtettek irányadóak a Hpt. 213.§ (1) bekezdés d.) pontjára alapított érvénytelenségi okra is.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás kérdését a kölcsönszerződés érvénytelensége körében vizsgálva a 6/2013. és a 2/2014. PJÉ határozat alapján megállapította, hogy az I. r. alperes a Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, ennek eredményeképp az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt.

A felperes tárgyalás felfüggesztése iránt előterjesztett kérelmét elutasította.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodsorban annak megváltoztatását, a keresetnek való helyt adást kérte.

Mindenekelőtt a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét ismételte meg az Európai Unió Bírósága előtt a C-483/2016.szám alatti előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, kiegészítette azonban a kérelmét a C-51/2017., C-118/2017., valamint a C-126/2017.számú eljárásokra utalással is. Kifogásolta, hogy a törvényszék érdemben nem adta indokát a felfüggesztés iránti kérelem elutasításának.

Támadta a felperest a pártfogó ügyvéd díjának viselésére kötelező ítéleti rendelkezést, utalva arra, hogy a felperes személyes költségmentes és a kormányhivatal pártfogó ügyvédet engedélyező határozata akként rendelkezik, hogy amennyiben a bíróság a pártfogó ügyvéd díjának viselésére nem az ellenérdekű felet kötelezi, úgy a díjat az állam viseli.

Harmadlagosan, arra az esetre, ha érdemi fellebbezési kérelmének az ítéletábra nem adna helyt, kérte, hogy az ellenérdekű fél jogi képviselőjének díja megfizetésére az első-, és a másodfokú eljárás tekintetében a felperesnek a jövedelmi és vagyoni helyzetére tekintettel 12 havi részletfizetést engedélyezzen.

Fenntartotta azon álláspontját, hogy a szerződés elsődlegesen létre sem jött, másodlagosan pedig teljes egészében érvénytelen.

Megítélése szerint téves az az ítéleti álláspont, ami szerint nem releváns, hogy a kölcsön összegét a felek svájci frankban nem határozták meg. A kölcsönösszeg pontos, svájci frankban való meghatározásának hiányában nem volt meghatározott. Utalt arra, hogy e tárgyban van folyamatban a C-126/2017.számú előzetes döntéshozatali eljárás.

Kiemelte, hogy a Kúria PJE döntései nem minősülnek jogszabálynak.

Fenntartotta a befektetési jogviszonnyal kapcsolatos elsőfokú álláspontját.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy az ítélet nem rendelkezett a 2016.09.26.napján benyújtott keresetmódosítás C. és D. pontjában kifejtettekről, az ott írtakat a fellebbezésében is fenntartotta.

Megítélése szerint a Hpt.213.§./1/ bekezdés b./pontja is megalapozza a szerződés semmisségét, ugyanis a THM 8,95 %-ban került meghatározásra, ehhez képest csak 5,99 %-ot tesznek ki azok a költségek (ügyleti kamat) amelyek alapján a THM meghatározásra került. Nem állapítható meg, hogy miből ered a különbség.

Az árfolyamrész nem fejeződik ki a szerződésben a teljes hiteldíj mutató feltüntetett mértékében, ezért a szerződés a Hpt.213.§./1/ bekezdés b./pontba ütközik.

Nem osztotta az árfolyamrészrel és a kamatemeléssel kapcsolatosan kifejtett ítéleti álláspontot. Fenntartotta, hogy a DH1 és DH2 tv. csak a régi Ptk.209.§-a kapcsán mondta ki a tisztességtelenségre alapított semmisséget. A Ptk.200.§. /2/ bekezdésében foglalt, a jogszabályba ütközés miatti semmisségi okot a DH törvények nem rendezték.

A felperes a Pf.7.számú iratában kérte a Sátoraljaújhegyi Járásbíróság előtt a III.r. alperes ellen gondnokság alá helyezés iránt indított peres eljárásban a beszerzett igazságügyi elmeorvos szakértői szakvélemény jelen eljárásban történő figyelembe vételét.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Igényt tartott a felmerült másodfokú perköltségének megfizetésére is.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével ítéletében megalapozott tényállást állapított meg, az abból levont - az ítélete alapjául szolgáló - jogi következtetései - minden tekintetben helytállóak.

Nincs helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, eljárási szabálysértés nem történt.

Hangsúlyozta, hogy a felperes keresete mind ténybeli, mind pedig jogi szempontból teljes egészében megalapozatlan.

A felperes tévesen értelmezi a 6/2013.PJE deviza forrás vizsgálatával kapcsolatos iránymutatását valamiféle megdönthetetlen bírói vélelem felállításaként. A PJE érintett részének lényege, hogy iránymutatást ad a bíróságok részére a tekintetben, annak vizsgálata, hogy egy konkrét kölcsönszerződés mögött van-e devizaforrás, lehetetlen és egyben szükségtelen is a perekben.

A tárgyalás felfüggesztésére vonatkozó kérelem elutasítását kérte. Álláspontja szerint helyes az elsőfokú bíróság elutasító döntése.

Az első- és másodfokú perköltség tekintetében 6 havi részletfizetés engedélyezéséhez hozzájárult.

Az ítélet tábla a Pp.249.§. /2/ bekezdése alapján beszerezte a Sátoraljaújhelyi Járásbíróságtól a P.20.380/2017.számú perben a III.r. alperesre vonatkozó igazságügyi elmeorvos szakértői véleményt.

A szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a III.r. alperes organikus paranoid személyiségzavara és a központi idegrendszer szervi károsodása talaján kialakult lelki tünet együttes (organikus psychosyndroma) miatt ügyeinek viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagy mértékben csökkent az általa meghatározott ügycsoportok vonatkozásában. Emiatt egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira való tekintettel - mentális zavara következtében - a fenti ügycsoportok vonatkozásában cselekvőképessége részlegesen korlátozott.

Az ítélet tábla a Pp.50.§./1/ bekezdése alapján hivatalból vizsgálta, hogy a III.r. alperes perbeli cselekvőképességgel rendelkezik-e.

A 2013.évi V.tv. (Ptk) 2:19.§./1/ bekezdése kimondja, cselekvőképességében részlegesen korlátozott az a nagykorú, akit a bíróság ilyen hatállyal gondnokság alá helyezett.

A Sátoraljaújhelyi Járásbíróságtól beszerezett iratok alapján tényként állapítható meg, hogy a járásbíróság a perben még döntést nem hozott. Ugyanakkor sem a cselekvőképességet részlegesen, sem az azt teljesen kizáró gondnokság alá helyező jogerős ítéletnek visszaható hatálya nincs, azaz a cselekvőképesség korlátozása az ítélet jogerőre emelkedésével következik be, az ítélet ex nunc hatályú. Ezért a III.r. alperes a perben teljes cselekvőképesnek minősül.

Ezt követően az ítélet tábla azt vizsgálta, hogy a felperesi fellebbezésben felhozott, a Pp.213.§./1/ bekezdésére alapított eljárási szabálysértés - az ítélet nem bírálta el a felperes kereseti kérelmét teljes körűen - megállapítható-e, és emiatt indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

Az 1/2014/VI.30./PK.vélemény 1.pontja rögzíti, hogy lényeges eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

Az ítélet tábla nem észlelt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértést. Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg. A felperes bizonyítási indítványainak teljesítését az adott jogkérdésben elfoglalt helyes jogi álláspontja folytán - a Pp.3.§. /4/ bekezdés második mondatával összhangban, mint szükségtelent - helyesen mellőzte és indokolási kötelezettségének a másodfokú felülbírálathoz szükséges körben eleget tett.

Ezt követően az ítélet tábla a felperes fellebbezését érdemben bírálta el és azt az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

A szerződés létrejötte körében iratellenesen hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem öleli fel a 2016.szeptember 26.napján a bírósághoz érkezett keresetmódosítás C./ és D./ pontjában foglaltakat. (Mely szerint az Általános Üzletszabályzat és az Üzletszabályzat a jelzálog típusú hitelről - a kellő és egyediesített tájékoztatás, valamint az aláírásuk hiányában - nem vált a szerződés részévé a rHpt.210.§./1/ bekezdése szerinti formában, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség megfelelő tartalommal való teljesítése pedig elmaradt, mindemiatt a szerződés létrejötte sem állapítható meg.)

Az elsőfokú ítélet rámutatott, hogy az egyedi kölcsönszerződés kifejezetten utalt arra, hogy az Általános Üzletszabályzatot és az Üzletszabályzatot a felek a szerződés részévé tették, annak rendelkezésre bocsátását aláírásával ismerte el a felperes és a III.r. alperes. Az egyedi szerződés ezirányú záró rendelkezései - a fentiek alapján - nem minősíthető súlytalan szabványzáradéknak. A rHpt.210.§./1/ bekezdése szerinti alakszerűségi követelmény az ÁSZF ilyen módon történő alkalmazása mellett is teljesül.

A perbeli ügylet kapcsán a Hpt.210.§./2/bekezdése szerinti tartalmi elemek közül a bankkölcsön szükségképpeninek minősülő tartalmi elemei - a kölcsöntőke és az ügyleti kamat - tekintetében a felek megállapodtak (Ptk.523.§./1/ és /2/ bekezdés), így helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés szerződés létrejöttéhez szükséges lényeges kérdésekben a felek megállapodása igazolt (rPtk.205.§./2/ bekezdés). A kölcsöntőkén és az ügyleti kamaton túli (eshetőleges) tartalmi elemekben (így a költségekben és járulékokban) pedig a feleknek a szerződés létrejöttéhez nem kell megállapodniuk, ezek egyértelmű meghatározottságának hiánya sem vezethet a szerződés érvénytelenségére, csak azzal jár, hogy e tételek jogszerűen nem számíthatók fel. (1/2016 PJE IV/2.pont)

A szerződés létrejöttét semmiben nem befolyásolta az, hogy a kölcsön folyósítására a szerződéskötés napjától eltérő, későbbi időpontban került sor. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy annak a körülménynek, hogy a felek a kölcsön összegét csak a lerovó pénznemben (forintban) határozták meg és a kirovó pénznemben (CHF-ben) nem, a szerződés létrejöttén és érvénytelenségén kívül eső körülmény (1/2016. PJE 1.pont, 6/2013. PJE III/1.pont, III/2/a.pont). A deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójából értelemszerűen következik az, hogy amennyiben a felek a kölcsön összegének kiszámításához a szerződéskötés napjától eltérő (a folyósítás napján vagy ahhoz viszonyított valamely napon) irányadó átszámítási árfolyam alkalmazását írják elő, akkor a kölcsön összegét a szerződésben csak az egyik pénznemben tudják rögzíteni. A kölcsön összege ilyenkor a másik pénznemben összezszerűen még nem határozható meg, azonban az átszámítás időpontjában a kölcsönösszeg ismertté, kiszámíthatóvá és ellenőrizhetővé válik. Ha mindkét pénznemben megadják a kölcsön összegét a két összeg közül az egyik mindenképpen csak tájékoztató jellegű attól függően, hogy az adott szerződés a devizaösszeget, vagy a forintösszeget rögzítette kiindulópontnak. Ebből eredően a perbeli konstrukció mellett, ha az alperes megjelölte volna a kölcsön összegét svájci frankban, az mindenképpen csak tájékoztató jellegű információ lett volna.

Az I.r. alperes által megküldött folyósítási értesítő csupán a teljesítést elősegítő tájékoztatásnak tekintendő és nem joghatás kiváltását célzó egyoldalú akaratnyilatkozat. Megküldése, vagy tartalma a szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából közömbös (1/2016. PJE IV/3.pont). A perbeli konstrukció mellett a lerovó pénznemben meghatározott kölcsönösszeg deviza egyenértéke ettől függetlenül is - az Üzletszabályzat III.5.3.pontjának rendelkezései alapján - kiszámítható volt.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben arra is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy nem húzódik meg az ügylet háttérében befektetési jogviszony és okszerűen mellőzte ezzel összefüggésben kért bizonyítás továbbfejlesztését és indokoltan mellőzte annak vizsgálatát is, hogy a kölcsön nyújtásához sor került-e svájci frank és forint konverzióra. Iratellenesen hivatkozott arra a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítvány elutasítása tekintetében nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság az ítéletében kifejtett jogi álláspont mellett a Kúria Pfv.VII.21.598/2015.sz. ügyben hozott határozatára is hivatkozott.

Az elsőfokú ítélet indokolását az ítéletábra e körben csupán azzal egészíti ki, hogy a hitelezés és a fedezeti forrás megteremtése elkülönült jogviszonyok keretében zajlik. A pénzintézetek

működésében e két terület között valóban fennálló szoros összefüggés ellenére a szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából nincs jelentősége a hitelezési tevékenység fedezetével kapcsolatos ügyletek létének, tartalmának. A 6/2013. Polgári Jogegységi határozat III.pontjának indokolása a pénzügyi intézményekre vonatkozó közjogi jellegű szabályokra utalással mutatott csak rá arra, hogy a deviza alapú kölcsönök mögött devizaforrás áll, ugyanakkor hangsúlyozza azt is, hogy a fedezeti forrás meglétének vagy hiányának vizsgálata a magánjogi perekben szükségtelen. Emiatt a deviza fedezeti forrás léte vagy hiánya nem érinti a szerződés létrejöttét, érvényességét vagy tartalmát (minősítését).

Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte a felperes által e körben indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását.

Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés a felek jogviszonyának részévé vált, az a bírói gyakorlat által kidolgozott tartalmi elemeket teljes körűen felölelte, így a szerződés létrejötte annak hiányosságaira utalva sem kérdőjelezhető meg. A 6/2013. PJE III.pontja értelmében a tájékoztatásnak ki kell terjedni az árfolyamváltozás lehetőségére és a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére, várható irányára, valószínűségére. Tévesen hivatkozott emiatt a felperes arra, hogy az I.r. alperesnek a svájci frank árfolyam Budapesti Értéktőzsde 2004-es elemzése szerinti várható emelkedéséről a felperest tájékoztatni kellett volna.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által megjelöltek (rHpt.213.§./1/ bekezdésének sérelme) alapján a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. A rHpt.213.§./1/ bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek a kölcsönszerződés akkor is megfelel, ha a szerződés, illetve az annak részét képező Általános Szerződési Feltételek együttesen tartalmazzák az előírtakat. Ha a rPtk.205/B.§./1/ és /2/ bekezdésében foglaltak teljesültek, akkor az általános szerződési feltételek a felek - így a fogyasztó - aláírása nélkül is a szerződés részévé válnak, egyúttal teljesül a rHpt.210.§./1/ bekezdése szerinti alaki követelmény is (1/2016. PJE I/b. pont).

A fellebbezésben kiemelt körülmények (rHpt.213.§./1/ bekezdés b./, c./ és d./ pontja) alapján sem állapítható meg a perbeli szerződés érvénytelensége.

A rHpt.213.§./1/ bekezdés b./pontja kizárólag a THM százalékos mértéke feltüntetésének és a figyelembe nem vett költségek megjelölésének kötelezettségét írja elő, melynek a perbeli szerződés II.5.pontja és az Üzletszabályzat IV.pontja eleget tesz. Utóbbi a hiteldíj mutató számítási módját is tartalmazza. Maga a felperes sem jelölt meg olyan vele szemben érvényesített költséget, melyet az I.r. alperes annak ellenére számított fel, hogy arról a szerződés nem rendelkezik. Az ügyleti kamat és a THM százalékos eltérése, annak mibenlétére az I.r. alperes magyarázatot adott.

Osztja az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a rHpt. 213.§./1/ bekezdés c./pontjában belül az árfolyamrés, illetve a rHpt.213.§./1/ bekezdés d./pontja (az egyoldalú kamatemelés tekintetében) a DH2 törvény szerint felülvizsgált elszámolással az érvénytelenség orvoslására került, ezek a kérdések ítélt dolognak minősülnek, semmisségükre további igény nem alapítható a rPtk.200.§./2/ bekezdésébe ütközésre hivatkozással.

Helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a Pp.152.§. /2/ bekezdése alapján a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló felperesi kérelmet is. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálás szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az Európai Unió Bírósága már értelmezte vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatosan ésszerű kétség nem merül fel (BH.2017.22.).

Az elsőfokú bíróságnak az EUMSZ 267.Cikk III.bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettsége nem állt fenn. A C-483/16.számú eljárásban feltett kérdések arra vonatkoznak, hogy az elszámolási törvény 37.§-a szerinti keresetmódosítás, annak elmaradása esetén a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül elutasítása, vagy a per megszüntetése összhangban van-e a 93/13.EGK Irányelvvel. A törvényszék azonban befogadta a keresetet, így a 37.§. nem korlátozta a felperest az igénye érvényesítésében.

Az ítéletábra a felfüggesztés alapjaként a fellebbezésben megjelölt további (a C-51/2017., C-118/2017. és C-126/2017.számú) előzetes döntéshozatali eljárásokra figyelemmel az alábbiakban kifejtett indokok alapján szintén nem látta indokoltnak a per tárgyalásának felfüggesztését a Pp.152.§./2/ bekezdésében írt feltétel hiányában.

Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége (C-51/2017.) tekintetében az Európai Unió Bírósága a C-26/13.számú ügyben már kifejtette az álláspontját. Az ennek alapul vételével kialakult bírói gyakorlatot a Kúria 2/2014.számú PJE határozata megjelenítette. A felperesi keresetnek nincs olyan eleme, amely a devizahiteles törvények, illetve az alkalmazott jogegységi határozatok hiányában a felperesre nézve kedvezőbb elbírálást tenne lehetővé. Emiatt a C-51/2017.sz. előzetes döntéshozatali eljárás kimenetele nem releváns jelen per szempontjából, további értelmezése szükségtelen.

A C-126/17.számú előzetes döntéshozatali eljárásban azt vizsgálják, hogy tisztességtelennek minősül-e az a szerződési feltétel, amely a szerződéskötéskor csak a forint összeget tartalmazza, a svájci frankot csak tájékoztató jelleggel közli, a kölcsön összegének meghatározását pedig a feltételek teljesítéséhez köti. A perbeli szerződésben a kölcsön összege forintban került meghatározásra, hogy az svájci frank alapú, és azt a szerződés szerint a hitelező által alkalmazott deviza vételi árfolyamon kell svájci frankba számítani. A svájci frankban meghatározott kölcsön összeget tájékoztató adatként nem tünteti fel. Ezért a perbeli eset lényegesen eltérő, a felfüggesztésre nem ad alapot.

A C-118/2017.számú előzetes döntéshozatali eljárás tekintetében az ítéletábra álláspontja az, hogy az unió bírósága a tagállam jogszabályát nem értelmezheti, és nem nyilváníthat véleményt a belső és az uniós jog összeegyeztethetőségéről.

Ezért a kereseti kérelem a fentebb részletesen kifejtett alaptalanságára figyelemmel nem mutat közvetlen, az eljárás felfüggesztését indokoló összefüggést a perbeli jogvitával.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyező határozatra és a 2003.évi LXXX.tv. (Jstv.) 11/A.§./2/ bekezdésére figyelemmel mellőzte a felperest a pártfogó ügyvéd munkadíjának viselésére kötelező rendelkezést. Egyben megállapította, hogy mindkét fokú eljárás tekintetében ennek összegét az állam viseli.

Az ítéletábra a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest a felmerült másodfokú perköltség megfizetésére is, melynek összegét a 32/2003/VIII.22./IM. rendelet 3.§./3/ bekezdése és /5/-/6/ bekezdései, valamint a 4/A.§. alapján állapította meg.

Az ítéletábra az első- és másodfokú perköltség megfizetésére a Pp.217.§./3/ bekezdése alapján hat egyenlő havi részletfizetést engedélyezett azzal, hogy egy részlet elmulasztása esetén az egész hátralékos összeg válik esedékessé. Az ítéletábra álláspontja szerint ezen részletfizetés engedélyezése a felperes számára is méltányos.

A felmerült fellebbezési eljárási illetéket a felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel a Pp.78.§./1/ bekezdése és a 6/1986/VI.26./IM rendelet 13.§./1/ bekezdése és 14.§-a értelmében az állam viseli.

Győr, 2018.február 1.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró